

Motion till riksdagen 2022/23:1778

av **Teresa Carvalho m.fl. (S)**

Kooperationens förutsättningar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för Kooperationen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kooperationen har i mer än 150 år bidragit till en positiv samhällsförändring och de kooperativa företagen har varit några av de mest inflytelserika aktörerna i det svenska välfärdssamhällets tillväxt.

Det finns en stor potential i den idéburna sektorns roll för välfärden och för kooperativa lösningar på de utmaningar Sverige står inför. Idag omsätter Sveriges 100 största kooperativa och ömsesidiga företag nära 500 miljarder kronor årligen, vilket motsvarar ungefär 10 procent av Sveriges BNP, och har cirka 100 000 anställda. Kooperativa företag är en viktig del av det svenska näringslivet, men deras potential är än större. Med en affärsmodell som bygger på demokratiska fundament enligt principen en medlem – en röst gör kooperativa företag långsiktig ekonomisk och social nytta både för sina medlemmar och för samhället.

Utifrån en internationell jämförelse utgör Kooperationen en alldeles för liten del av det svenska näringslivet. Paraplyorganisationen Svensk Kooperation identifierar följande övergripande hinder för sektorn: allmän okunskap om associationsformen, bristande förutsättningar samt avsaknad av en samlad politik och nationella mål för den kooperativa sektorn. Genom skapande av goda villkor för den kooperativa sektorn skulle Sverige kunna nå en verklig diversitet av företagsformer i näringslivet och välfärden, till exempel vid upphandlingar.

I andra länder finns exempelvis system med låneinstitut som tillhandahåller kreditgarantier och förlagslån, framför allt när det gäller nystart av kooperativa företag. Andra områden som behöver gynnsamma villkor är kooperativ utveckling på landsbygden samt åtgärder som underlättar personalövertagande av företag vid till exempel generationsskiften eller vid risk för nedläggning. Dessutom behöver svensk lagstiftning ses över då

den i dag begränsar den ömsesidiga bolagsformen till försäkringsbolag, i stället för att utnyttja möjligheten som den kan ge inom skola, vård och omsorg. Exempelen är många. När Sverige nu ska utveckla den resurseffektiva, cirkulära och biobaserade ekonomin som inkluderar hela landet så behöver vi mer kooperativa företag, inte mindre.

När traditionella ekonomiska modeller nu omprövas är den kooperativa affärsmodellen ett hållbart alternativ. Kooperativa företag klarar sig bättre än andra typer av företag i lågkonjunkturer och kriser. Överskott investeras i verksamheten. Att låta pengarna stanna där de gör verklig nytta är ett av kooperationens verkliga trumfkort – att skapa en ekonomi som bygger på ansvar för det gemensamma. Kooperativt ägande främjar hållbarhet, långsiktighet och gemenskap i arbetet. En ekonomi för att hålla ihop Sverige.

Över hela västvärlden pågår en rörelse och tydliga politiska initiativ tas för att stärka kooperation som företagsform. I ett ökat individuellt och värdebaserat engagemang i kombination med den nya teknikens möjligheter har till exempel delningsekonomin, där människor är medskapare och undanröjer mellanhänder, fått ett uppsving. Ett exempel kommer ifrån Danmark där regeringen tillsatt en expertgrupp som ska se över villkoren för kooperativ för att åtgärda hinder och föreslå förbättringar för att skapa gynnsamma villkor för kooperativa företag och deras utveckling såsom finansiering och rådgivning.

Sverige tillhör den globala toppen när det gäller kreativitet och innovation. Tröskeln för att starta nya verksamheter blir allt lägre. Start-ups är ett sådant exempel. De kännetecknas bland annat av att flera personer eller bolag vill gå in och utveckla en produkt eller tjänst tillsammans med ambitionen att växa snabbt. Den kooperativa företagsformen passar väl in när flera vill dela på arbetet och ägandet för att styra och dela risker gemensamt. Men kunskapen hos unga kring hur man bildar kooperativa företag är idag mycket låg, vilket gör att företagsformens potential inte utnyttjas. Därför är en viktig förutsättning för sektorns tillväxt att den rådgivande organisationen Coompanion ges goda, och långsiktiga, förutsättningar.

Givet gynnsamma förutsättningar kan kooperationen bidra till att utveckla samhällskontraktet så att det omfattar alla människor som finns i vårt land, till exempel:

- samhällsekonomi och arbetsliv
- social integration
- infrastruktur och boende
- samhällelig service som vård, skola och omsorg
- livsmedelsförsörjning.

Sammantaget kan kooperativa och ömsesidiga företag spela en mycket viktig roll i näringslivets tillväxt, särskilt i den tid av omvandling som vi nu lever i. Det är därför angeläget att lägga fast långsiktigt bra förutsättningar och nationella mål för den kooperativa och ömsesidiga företagsutvecklingen.

Teresa Carvalho (S)

Anna Wallentheim (S)

Azadeh Rojhan (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Johan Andersson (S)

Kalle Olsson (S)

Mathias Tegnér (S)

Åsa Eriksson (S)